

הניתוח הקוסמטי הצליח. אך לא ברור מה שלום הפאציינט

מתיחת פנים

אך מה השפעת הדברים על קו המיפלגה? אפס. המיפלגה מונהגת ביד חזקה על-ידי שיממון פרס ויצחק רבין, התאומים הסיאמיים הניצחיים. הם קיבלו פחות או יותר את הרשימה שהם חפצו בה. הם הכניסו בה את מי שרצו (שניהם יחד וכל אחד מהם בנפרד), והם הוציאו מתוכה את מי שרצו (אבא אבן, למשל, שנכוחתו האינ-טלקטואלית היוותה להם גירוי מתמיד).

ולא בין מי שחותר לשלום לבין מי שמוביל את המי דינה למילחמה הבאה. גם מועמדים בעלי חוות יוניות מובהקות, כמו אליאב, עשו כמי שטב יכולתם כדי לטשטש אותה ככל האפשר. כאשר נחל הישג מרשים בסיכוב הראשון מיהר אליאב להדגיש שהצביעו בערו ניצים רבים (ואכן, אלמלא כן לא היה יכול להשיג הישג כזה). איש לא נכנס לרשימה כיונה, ובשל היותו יונה. זוהי העובדה הקובעת.

שמצה מחפירה כפי דוברי הליכוד. בניסיונם הנואש להבאיש את ריחה של מיפלגת-העבודה בעיני הבריות, הם מתייחסים בפניה האשמה גוראה: מיפלגת-העבודה, כך הם טוענים, הפכה יונית. אין השמצה גרועה מזו. בצדק יוצאים נגדה דוברי מיפלגת-העבודה בשצף-קצף. הרי אין בה שמץ של אמת!

שבוע דובר הרכה על הפנים החדשות, הפנים הצעירות, הפנים היפות של רבים מן המועמדים. מבחינה קוסמטית, זה נכון. המיפלגה עברה ניתוח קוסמטי מוצלח. שינוי האף. קילוף העור. מתיחת העור. החלפת הצבע. אבל לא הושגלה בה לב הרש, וגם לא מוח חרש.

יוניות של היונים יש מיבחן פשוט מאוד. מזה שישה חודשים וחצי סוערת בארץ ההתקוממות הפלס-טינית. האינתיפאדה עומרת. במרכז כל ההתרחשויות.

"זה מקולקל!"

אין טעם להינבא היום מה עשוי ועלול להתרחש בארבע השנים שלאחר-הבחירות. יש המקווים להסכמה אמריקאית-סובייטית, ול-הפעלת לחץ מאסיבי על ישראל למען השלום. בלוי מר: שלום כפוי. במיקרה כזה, כך אומרים, מוטב שמיפלגת-העבודה תהיה בשילטון. היא גמישה יותר. אין לה מחויבות מקורשת לשלמות ארץ-ישראל. היא תוכל להיענות ללחצים ולעלות סוף-סוף על דרך השלום.

אין אפשר לראות מהפכה יונית, רחמנא ליצלן, בתהליך שתוצאתו העיקרית היא גירושו של אבא אבן מגן-הערן הפרלמנטרי? אפשר לאמר על אבא אבן הרבה דברים — באמת אפשר! — אבל דבר אחד אי-אפשר לאמר עליו: שהוא נין.

אמנם, כאשר הוא היה שר-החוזק של ממשלה ניצית, הוא נשא נאומים ניציים והצדיק מדיניות ניצית. ואמנם, בימי-כהונתו של מנחם בגין יצא אבן בשליחות-הסברה לארצות-הברית, כדי לשפר את תדמיתה של ממשלת-ישראל, שהיתה ניצית שבניצית. אבל אין פירושו של דבר שאבן היה נץ. הוא פשוט שליח נאמן. כאשר הוא בשליחות ניצית, הוא ממלא את תפקידו נאמנה. כראש מישלחת ישראל באו"ם, ייצג נאמנה את המדיניות הסופר-ניצית של דויד בן-גוריון ומשה דיין. כשר-החוזק של גולדה מאיר הצדיק את מעשיה, שהובילו למילחמת ששת-הימים.

עוד כביירות, ב-1982, שיבח יאסר ערפאת באוזני את הצעתו של אבא אבן להקים מעין "בנלוקס". "בנלוקס" הוא צירוף של ראשי-התיבות של בלגיה, הולנד ולוקסמבורג, שלוש מדינות שביניהן קיימת מעין קונפדרציה. אבן הציע ליצור מיבנה דומה של שלוש מדינות — ישראל, פלסטין וירדן. בקיצור, בגן-הציפורים של ישראל, אבן הוא יונה. לא יונה קיצונית. לא יונה טורפת, לא יונה שבל-כולה צחורה, אבל יונה. סילוקו מן הכנסת בוודאי אינו יכול לשמש סמל לניצחון היונים.

(אך אולי מעז ייצא מתוק. כשהוא משוחרר מכל תפקיד, יוכל אבא אבן להגיד בפעם הראשונה בחייו כפה מלא את מה שהוא חושב באמת. אני מקווה שיעשה זאת. אבן מאסו הבונים יכול להיות לראש-פניה.)

מקום אבן נכנסו לרשימה יונים אחרות, לובה אליאב, למ-של. יונה אמיתית. צחורה. ולא רק הוא. עמיר פרץ נחשב כיונה, וכך גם אלי דיין. ויש עוד. אבל את התוספת יש לשקלל. כמה יונים יצאו, כמה יונים נכנסו?

יצאו מרשימת-המערך שיבעת אנשי מפ"ם, יוסי שריד, אבא אבן, יעקוב גיל, אהרון הראל, ועוד אחד או שניים המוגדרים כיונים. נכנסו לרשימה עור וייצמן (שני חברי ביהד" חוקים מלהיות יונים), לובה אליאב, ועוד שניים-שלושה יונים. במאזן הסופי, ייכנסו לכנסת הבאה פחות יונים מבעת המערך מכפי שנכנסו לכנסת הנוכחית. (המישהק בין לובה ושריד הוא משעשע, כשלעצמו. כי ב-1977 עמד לובה אליאב בראש רשימת שלי, ויוסי שריד היה ח"כ מטעם המערך. אז קרא שריד לציבור היונים שלא להצביע בעד רשימה קטנה, שלא תוכל להועיל, אלא בעד המערך. עכשיו יהיה מצב בדיוק הפוך: שריד מייצג מיפלגה קטנה, ולובה יקרא להצביע בעד המיפלגה הגדולה.)

משמעות של הרכב הרשימה החדשה של מיפלגת-הע-בדה היא שונה: הוא נועד להשפיע על קהל-הבוחרים. מיפלגת-העבודה תופיע בבחירות כסופר-מארי קט, שיש בו הכל, לכל לקוח ולכל טעם. רוצים בבוטס אשכנזיים? יש. רוצים במארוקאים / בעיראקים / בערבים? יש. רוצים בנשים? יש. רוצים בקשישים מנוסים? יש. רוצים בצעירים טריים מהתנור? יש. רוצים במרסקי-עצמות? יש רבין. רוצים במנשק תינוקות? יש פרס. רוצים בניצים? יש כשפע. רוצים ביונים? יש בשפע. קח מה שאתה רוצה. קנה עכשיו. שלם אחרי-כך. זהו הסיגנון של ישראל 1988. המערך התאים את עצמו לסיגי נון זה.

מה עשו היונים של מיפלגת-העבודה מול פני ההריגות, הפי צירות, ריסוק העצמות, הרעלות-הגאזים, הריסת הבתים, עקירת העצים, הגירוש והמעצרים ההמוניים — הנעשים כולם בפקוד דתו של יצחק רבין, מנהיג מיפלגתם ושליחה בממשלה? אפשר להציג שאלה זו ליונים בכנסת הנוכחית, שיש להן קול ויש להן מיקרופון. מי מהן הרים את קולו? חיים רמון? אורה נמיר? מובחנת רמת-הקול, הם לא דמו ליונים הומות. הם דמו יותר לדג-זהב. הם שתקו. הוא הרי לגבי היונים, שאינן חברות בכנסת הנוכחית, אך שיש להן קול ומעמד בחוג. כולן קיבלו על עצמן את דין השתיקה. הן הבינו שאם יקומו וימחו, יאבדו כל סיכוי להיבחר במרכז מיפ-לגתם, ולהופיע ברשימת המיפלגה לכנסת הבאה. גם זוהי עובדה.

השאלה היא: האם זה בכלל חשוב? אף אחד מן היונים של מיפלגת-העבודה, שעברו השבוע את מירוץ-המשוכות של העשירות, לא הצהיר על עצמו כעל יונה.

זהו הדבר הקובע. איש מהם לא קם לפני הציבור ואמר: הנה האני מאמין שלי, בעד פיתרון זה אני עומד להילחם במיפלגה ובכנסת, ועל סמך דרך זו אני מבקש את אמונכם. אף לא אחד. הם אמרו: אני נחמד. מגיע לי. יש לי זכויות. אני צעיר / אשה / מארוקאי / איש השכונות / ניציג סניף איקס. המוצא הערתי והגיאוגרפי מילא תפקיד חשוב מאוד בבחירה. הזרות הרעיונית לא מילאה שום תפקיד בכלל. כאילו המאבק המכריע במדינת-ישראל בשעת זו הוא בין הנגב והגליל, או בין בער-מארוקאים ועיראקים —

אך כל העובדות האלה אינן רלוונטיות לגבי התנהגותה של מיפלגת-העבודה בתקופת-כהונתה של הכנסת הבאה. מיפלגת-העבודה אינה, מונהגת מלמטה. היא מונהגת מלמעלה. הרמקורטיה החדשה במרכז המיפלגה היא יפה מאוד. נערכו שני קרבנאלים תיקסוטריים מוצלחים וסגנוניים, שהתקבלו יפה ביצבור. זה בהחלט יכול לשפר את מצבה של המיפלגה בבחירות.